

Všeobecně se zjišťuje, že mladá generace nemá dosti citu, že její srdce je v úpadku. Je prý to generace cynická, sobecky zaujatá sebou, nemající smyslu pro skutečné duchovní statky, opožená jen surovým sportem. Jedni tvrdí, že srdce zakrňuje, poněvadž dnešní dopravní prostředky zbavují nás možnosti bezprostředního styku s věcmi a realitami, na něž nemůže srdce reagovat, poněvadž se nám z vlaku a automobilu jeví jen letící skvrnou — automobil a aeroplán tedy ničí srdce. Druzí vidí zkázu srdce v kinu. Velmi správně vidí to např. Giraudoux. Nežijeme v sentimentální době. A srdce není slabost, nýbrž *síla*. *Nebýt slabým* — toť základní příkaz doby. Sentimentalita je slabost. Naše citovost se změnila. Ale nevyhynula. Jen zesílila. I u nás lze dobře potvrdit toto stanovisko. Je u nás odpor k sentimentalitě. Ale generace má bohatý citový život. Často jej až zapírá. Poetismus je právě školou této *rudnosti citové*.

Domnívám se, že je nutno, aby z těchto zmatků generace vytanula co nejdříve. Neboť není pochyby o tom, že ztrácí v očích veřejnosti úctu a vážnost. Jsem přesvědčen, že u nás nebude mít poezie nikdy tak velký význam a vliv jako třeba ve Francii, kde přímo tvoří *životní styl*. Nicméně je povážlivé, jak rapidně u nás vůbec klesá vliv poezie a umění ve společenském životě. Zbavujeme se ho sami, poněvadž nedozrálé umění, jež neobsáhne hlubin dnešního života a nic tudíž nedává dnešnímu člověku, je stále méně vyhledáváno. Poezie by rozhodně měla vytvářet *duchovní prostor národní*, jak to říká tuším Hofmannsthal. U nás je nebezpečí, že se poezie stane pouhým ornamentem na okraji života. To je rozhodně málo.

Proto vítám to rozštěpení generace. Vedle tří vyzrálých lyriků Nezvala, Seiferta a Biebla rostou nové silné lyrické individuality, v nichž se poetismus překonává v poezii osudovou a tragickou. Myslím na Závadu. A stejné je to v próze a dramatu.

(Host 7, č. 1, říjen 1927)

V Institut français de Prague ustavila se pod vedením mladého a velmi sympatického prof. Pasquiera skupina pro studium současné české literatury, jež má informovat Francouze o nejlepších českých knihách posledních let a zvláště upozorňovat na věci hodné překladu do francouzštiny. Činnost skupiny byla zahájena přednáškou Jiřího Voskovce o dnešní české literatuře 5. prosince. Espritsní přednáška Voskovcova, široce začínající literární dnešek již Máchou jako prvním skutečným českým básníkem, zakotvila velmi brzy v subjektivních dojmech — daných Voskovcovou příslušností k Devětsilu. Současná tvorba, pokud lze o ní mluvit ze stanoviska světového, jeví se jeho stranicky zúženému rozhledu jen jako doznívání překonané pragmatistické generace Tvrdošíjných na jedné a vzrůstání zdravé, životaschopné generace seskupené v Devětsilu na druhé straně. Ostatek je jen pozvolné zanikání tvorby předválečné a válečné, jež byla orientována v duchu krajového národního programu. Proto také není tradiční souvislosti mezi dneškem a včerejškem. Ze starších jediný Šrámek působil svým neklidným duchem na mladé (mimořadně jen podotýkám, že Voskovec tu zapomněl podtrhnout silněji vliv St. K. Neumanna). Poněvadž pak K. Čapek, jenž jako silná individualita zbývá dnes ze světově orientovaných Tvrdošíjných, představuje exportní, ploché umění oficiální, není v dnešní naší literatuře hodnot mimo ty, které přináší Devětsil.

Je přirozeno, že Voskovec věří v absolutní platnost vlastního uměleckého kréda (vždyť touto vírou klesá i padá síla nových směrů); jde-li však o informace určené pro cizinu, neškodilo by je podávat poněkud poctivěji — zvláště pak hlouběji promyslet programy jednotlivých směrů a přinejmenším alespoň se o nich zmínit. Nevím, jak se mohlo stát, že Literární skupina vypadla z referátu p. Voskovce vůbec — nehledě k tomu, že Voskovec v debatě zavrhl dnešní naši románovou i dramatickou tvorbu vůbec jako neschopné vyššího uměleckého hlediska světového. Tady jsme ovšem už u pojetí funkce umění a u otázky, kdo pro ně může vytyčovat absolutní hodnoty. Řekne-li se např. o Čapku-Chodovi, že se o něm vůbec nedá mluvit jako o umělci, pak je to jen nanejvýš věc osobního vkusu, popřípadě také zaujaté neznalosti. Až dojdou dnešní příslušníci Devětsilu větší umělecké školenosti, až místo hraní si na umělce budou opravdu tvořit a přitom promýšlet hloub pojetí umění, jež bylo vždy tím vyšší, čím vyšší byl intelektuální rozhled tvůrcův, pochopí mnozí z nich (jako to dnes už chápe Hora, Nezval, Závada), že světovost není jen v napodobování ciziny v uměleckých útvarech a formách, nýbrž i v tom, jak po svém zachytím realitu kolem sebe a do jaké míry ji prolnu svou tvůrčí osobností. Tehdy se jim také objeví dosud skrytá souvislost výrazové techniky starší a mladší, jako např. vliv verše Macharova, Sovova, Theerova, Tomanova, S. K. Neumannova, nebo vliv románových koncepcí i skladby včerejší na románové tvoření dnešní. A právě Čapek-Chod svou výrazovou svérázností, jako Voskovcem uvedený Šrámek, tu budou mít místo zaručeno. Proti tomu jednotností koncepce, architektonikou jednotlivých částí a objektivním odlyričtěním slohu se právě Šrámek Čapkovi nemůže rovnat. Nakonec jen malou poznámku: umění není ještě velké, má-li v programu pojetí světa společné různým zemím (v našem případě marxismus). Teprve v tom, jak světový rozhled tvůrcův zapůsobil na zrození díla, v tom, jak tvůrce dovedl zachytit nárazy reality světově žité na své nitro, bude jeho význam. A je koneckonců otázka, zdali tvorba Nezvalova např. v mno-

hém není více podmíněna naším prostředím než internacionálním a zda právě tam, kde se nejvíce blíží internacionálním motivům, by se nejtíže dával převést v cizí výrazové roucho. Těším se na překlad jeho do francouzštiny.

(Poznámka redakce: Otiskujíce tento referát o přednášce páně Voskovcově jako mínění jednoho z posluchačů přednášky, nemůžeme nevyjádřit podiv právě nad tím, jaký *pouvoir* má právě p. Voskovec prohlásit za *hodnotné, moderní umění pouze umění Devětsilu*. Právě ten pan Voskovec, který — není tomu tak dávno — byl přijat Devětsilem na milost *pouze* pro úspěch své *Vest pocket revue*, která je, probůh, tak zdravě tradiční, skoro vůbec ne devětsilovská.)

(Host 7, č. 4, leden 1928)